

4 Із серпня українці, які мають право на пільги, можуть втратити їх, якщо середньомісячний сукупний дохід їхніх родин перевищуватиме 1710 гривень

7 «УК» розпитав Андрія Куркова про культурне сприйняття України європейцями, зміну нашої реальності, мазохізм українців та іншу українську літературу

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СУБОТА, 11 ЛИПНЯ 2015 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№124 (5498)

ЦИТАТА ДНЯ

ПЕТРО ПОРОШЕНКО: «Враховуючи поширеність виведення коштів за межі держави, вимагаю перекрити транснаціональні канали економічної та загальнокримінальної злочинності».

Президент щодо доручення МВС задля зміцнення економічної безпеки країни

У портах спрощується контроль

ІНФРАСТРУКТУРА. Після змін процедур оформлення суден і вантажів у морських торговельних портах України кількість контролюючих органів у порту зменшиться з шести до двох, повідомив на брифінгу міністр інфраструктури Андрій Пивоварський. Фітосанітари, екологи тощо залишаться у минулому. Право піднятися на борт судна матимуть прикордонники і в разі необхідності — митники. Решта контролюючих органів перевірятимуть документи у своїх офісах.

Ця норма дасть змогу скоротити час простою судна в порту, що, відповідно, збільшить вантажопотік в українських портах, передає УНІАН думку міністра. До спрощення системи оформлення вантажів в українських портах перевіряли майже 30% вантажів, тоді як у світі цей показник становить 1,5—3%, а всі перевірки здійснювали за рахунок вантажовласників.

Навпаки, у світі за такий контроль платить контролюючий орган. Тож невдовзі ця прогресивна практика матиме продовження і в Україні, пояснив міністр інфраструктури.

ЦИФРА ДНЯ

36 500

правоохоронців отримали статус учасника бойових дій. Серед них понад 14,5 тисячі міліціонерів і майже 13,2 тисячі бійців Національної гвардії

Кому належить спадок Володимира Великого?

ДИСКУСІЯ. Змагання за історичне минуле та особу київського князя, розпочате російською пропагандою, українські науковці позбавляють будь-якого сенсу, окрім політичного

ЗАКІНЧУЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА ДРУГЕ
ПІВРІЧЧЯ
2015 РОКУ

ПЕРЕДПЛАТУ
ПРИЙМАЮТЬ
УСІ
ВІДДІЛЕННЯ
ЗВ'ЯЗКУ
УКРПОШТИ

Газета для тих, хто приймає рішення

ОПЕРАТИВНО

друкуємо закони України, укази і розпорядження Президента, урядові рішення, адже більшість із цих документів набирають чинності саме з дня опублікування в «Урядовому кур'єрі»

ОБ'ЄКТИВНО

висвітлюємо діяльність глави держави, роботу Кабінету Міністрів, органів виконавчої влади в центрі та на місцях

КОМПЕТЕНТНО

на запитання читачів відповідають авторитетні спеціалісти: урядовці, юристи, учені, лікарі

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

	для ветеранів війни, пенсіонерів, чорнобильців, студентів	для інших передплатників та підприємств і організацій	послуга за приймання передплати
на 1 місяць	16 грн	38 грн	90 коп.
на 3 місяці	48 грн	114 грн	2,10 грн
на 4 місяці	64 грн	152 грн	2,55 грн
Соціальний передплатний індекс 40227		Передплатний індекс 61035	

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 10 липня 2015 року

USD 2184.8173 за 100 доларів США EUR 2415.0970 за 100 євро RUB 3.8343 за 10 рублів AU 254367.35 за 10 трійських унцій AG 3360.25 PT 225473.15 PD 142887.05

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

У перспективі МВС стане цивільним відомством

РЕФОРМА. Державна політика з протидії злочинності невдовзі зазнає кардинальних змін

Катерина МАЦЕГОРА,
«Урядовий кур'єр»

Цього разу засідання колегії Міністерства внутрішніх справ відбулося у розширеному форматі за участю Президента Петра Порошенка та Прем'єр-міністра Арсенія Яценюка. Глава держави одразу констатував, що в регіонах нашої країни поза межами зони проведення АТО відчутно зріс рівень диверсійної та терористичної загрози.

«Формування криміногенної ситуації у поточно-му році передовсім зумовлено протиправними діями незаконних терористичних формувань у Донецькій та Луганській областях, витоком у незаконний обіг значної кількості вогнепальної зброї, вибухівки, боеприпасів, активізацією осіб, які схильні до вчинення правопорушень», — сказав він. — Причетні до кримінальних кін особи користуються тим, що значну частину сил і ресурсів правоохоронних органів сконцентровано на боротьбі з різноплановими проявами й наслідками російської гібридної війни проти України».

Не забули й про бюджет

Ключовим моментом у реформуванні Міністерства внутрішніх справ Петро Порошенко називає європейський рівень обслуговування населення.

Не останню роль тут, на його думку, відіграють механізми демократичного цивільного контролю правоохоронної діяльності, дієва співпраця з громадянськими інститутами суспільства, здорове сприйняття їхньої конструктивної критики, повага, здатність і бажання чути голос кожного громадянина.

У перспективі він бачить цей багатопрофільний орган як цивільне відомство, що координуватиме на новітніх управлінських засадах державну політику з протидії злочинності й забезпечення громадської безпеки. У складі МВС, за ідеальним сценарієм, функціонуватимуть Національна поліція, Держслужба з надзвичайних ситуацій, Державна міграційна служба, Державна прикордонна служба, Національна гвардія.

Керівництво МВС він попросив якнайшвидше перекрити канали виведення бюджетних коштів — транснаціональні канали економічної та загальнокримінальної злочинності — за межі держави. Цим забезпечити адекватний захист бюджетної сфери, бюджетотворюючих галузей економіки від злочинних посягань. «Структура МВС має стати прозорою: абсолютно надійними внутрішні антикорупційні механізми, служби внутрішньої безпеки та самоочищення системи», — означив суть доручення Петро Порошенко.

Неформальні стосунки керівництва і підлеглих — лише на користь справи

На посаді керівника Національної поліції він, як і Прем'єр та міністр внутрішніх справ, бачить Еку Згуладзе, яка нині обіймає посаду першого заступника міністра внутрішніх справ. Окремо глава держави розповів, що законопроект, яким спрощується процедура конфіскації транспортних засобів і знищення піддакцизних товарів, що були вилучені як контрабанда на лінії зіткнення на Донбасі, вже підготовлено.

ДАІ відходить у минуле

Прем'єр-міністр виступ розпочав із нагадування: згідно з рішенням Кабіне-

ту Міністрів, слово «Державтоінспекція» вилучено з усіх урядових постанов. «Цей орган відходить в минуле», — заявив він. — Державтоінспекція функціонуватиме тільки на тих територіях, де тимчасово ще не створюється патрульна служба».

До Арсена Авакова та його першого заступника Арсенія Яценюк звертався із проханням робити так, щоб патрульна поліція не займалася розгоном стихійної торгівлі, адже це не входить до її компетенції. Натомість охоронці правопорядку мають захищати безпеку громадян. «Якщо голова міста хоче займатися питанням стихійної торгівлі — хай від-

повідні установи із благоустрою цими питаннями займаються», — вказав глава уряду.

Державний прикордонний служби він доручив продовжувати односторонню демаркацію кордону з Росією й реалізацію проекту облаштування кордону «Європейський вал». А всіх розпорядників бюджетних коштів Прем'єр закликав економити у зв'язку з необхідністю додаткового фінансування армії та правоохоронних органів: «Усім треба урізати!» Він нагадав, що загальний бюджетний запит усіх правоохоронних органів та Міністерства оборони до кінця цього року становить 17,5 мільярда гривень.

Керівництво Державної служби з надзвичайних ситуацій тим часом має прискорити придбання нової техніки для своїх потреб. «Місцева влада виконала тільки половину завдань», — цитує слова Прем'єра департамент інформації та комунікацій з громадськістю секретаріату Кабміну. — Керівник служби повинен зробити все, щоб місцева влада нарешті усвідомила, що таке об'єкти цивільного захисту, що повинні бути медикаменти, повинна бути абсолютно нова номенклатура всіх засобів і техніки, яка дає змогу захистити людину в надзвичайній ситуації».

Як повідомляє УНІАН, під час перерви у засіданні заступник міністра внутрішніх справ Ека Згуладзе розповіла представникам ЗМІ про те, що після передачі Державтоінспекцією повноважень патрульній службі в системі МВС залишиться працювати спецпідрозділ ДАІ «Кобра» та підрозділ супроводу офіційних делегацій. До речі, Ека Згуладзе ще не готова напевне сказати, чи погоджується вона стати керівником Національної поліції.

Про те, що найближчим часом у Києві з'являться мото- (вийждатимуть на дорожньо-транспортні пригоди) та кінні поліцейські патрулі (працюватимуть у лісопаркових зонах), повідомив шеф патрульної поліції Києва майор Олександр Фацевич.

П'ять принципів економічної свободи

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

МЕТА. Економічну стратегію, засновану на засадах лібералізації та економічної свободи, підготувало Міністерство економічного розвитку і торгівлі. Її реалізація дасть змогу досягти подвійного зростання ВВП за наступні 15 років. Про це під час презентації проекту розповів очільник відомства Айварас Абромавичус.

Довгострокова стратегія України ґрунтуватиметься на п'яти принципах економічної свободи: верховенство права, захист права власності, повна нетерпимість до корупції, вільна й чесна конкуренція і невеликий ефективний державний апарат.

Крім того, документ передбачає оперативні кроки з відновлення економічного зростання: комплексну податкову реформу, проект аутсорсингу управління митницею, скорочення держапарату, створення міжнародного комерційного арбітражу, прискорення приватизації, а також спрощення регламентів Кабінету Міністрів і Верховної Ради.

Цільовими показниками виконання стратегії стануть входження до топ-30 рейтингу Doing Business (нині маємо 96 місце), підвищення на 50 пунктів в індексі сприйняття корупції (нині — найкорумпованіша країна в Європі), входження до топ-70 за індексом економічної свободи (нині Україна перебуває на 162 позиції зі 178), а також щорічне залучення 8 мільярдів доларів прямих іноземних інвестицій (поки що — 0,3 мільярда).

За словами старшого радника міністра економічного розвитку, експертів-прем'єра Словаччини і співавтора стратегії Івана Міклоша, документ покликаний стати моделлю, крізь призму якої повинні оцінювати всі економічні рішення керівництва країни.

«В Україні існує загальний консенсус щодо необхідності реформ, і наявні документи, зокрема Стратегія-2020 чи Коаліційна угода, дають відповідь, що потрібно робити. Однак дотепер нема єдиного розуміння, як це потрібно робити. Для цього ми і створили наш документ. Навколо цих принципів слід об'єднатися всім. Те, що нині менш як 50% урядових законопроектів проходять парламент, — катастрофа», — вказав фахівець, додавши, що ключова умова проведення подальших реформ — макро-економічна стабілізація.

Президент вимагає поставити міцний заслін контрабанді

Михайло ЮРЧЕНКО
для «Урядового кур'єра»

ЗОНА АТО. Протидія потоку контрафактних вантажів на донбаській лінії зіткнення з російсько-терористичними військами та сепаратистами була в центрі уваги наради щодо боротьби з корупцією і контрабандою за участі представників силових відомств, Донецької, Луганської областей та волонтерів. Президент Петро Порошенко поставив силовикам однозначне, хоч і небезпечно завдання: закрити потоки контрабандних і контрафактних вантажів.

За результатами попередніх аналогічних нарад на західному й південному кордонах уже здійснюють конкретні кроки. Домовлено про роботу спільних пунктів пропуску із західними країнами-сусідами, працює спільна українсько-європейська місія з контролю на придністровській частині кордону з Молдовою, ухвалено рішення про початок роботи кількох терміналів із прозорим режимом функціонування митних служб і прикордонників в Одесі.

На черзі — боротьба з контрабандою через лінію зіткнення піддакцизних товарів: тютюнових виробів і алкоголю. «Має бути підготовлено й ухвалено законопроект, який даватиме змогу конфіскувати і знищувати на місці піддакцизні товари

контрафактного вироблення. Нічого з піддакцизними товарами сунутися до лінії зіткнення», — наголосив Петро Порошенко.

Пальне й транспорт контрабандистів слід конфіскувати на потреби військових у межах законодавчого механізму мобілізації. Бо ризик втрати автомобіля буде дуже потужним стимулом для припинення злочинної діяльності, вважає Президент.

Надзвичайно важливий чинник у боротьбі з корупцією — волонтерська робота. Позитивний досвід, який волонтерський десант продемонстрував у Міністерстві оборони, особливо із запровадженням електронних закупівель, потрібно поширювати й на інші відомства та облдержадміністрації. Йдеться про сотні мільйонів гривень економії, коли без відкатів і посередників вдалося отримати конкурентні пропозиції. «Для мене це означає, що волонтери працюють ефективно», — цитує слова Петра Порошенка прес-служба Президента.

Важливий крок на шляху боротьби з корупцією — запровадження безпаперової системи перепусток через лінію зіткнення. Глава держави наголосив на важливості налагодження ефективної роботи: «Сподіваюся, система безпаперового оформлення перепусток так само, як і система електронних торгів, не буде показуною. Мені показує не

потрібна — я її знайду, і реакція на це буде миттєвою».

Основними критеріями ефективної роботи Петро Порошенко назвав організацію прозорого перетину лінії зіткнення для гуманітарних вантажів як з України, так і від міжнародних організацій: Міжнародного Комітету Червоного Хреста, представництв ЄС, ОБСЄ, програми ООН. Це передбачає встановлення нормативних термінів швидкого перетину лінії зіткнення і контролю за розповсюдженням гуманітарної допомоги.

Такі вантажі призначено виключно для мирного населення і безкоштовно. Абсолютно неприпустимо їх розповсюдження через торговельні точки на окупованих територіях. «Не можуть гуманітарні вантажі з'являтися на базарах і в захоплених окупантами супермаркетах для того, щоб бандити наживалися на бідах українців, які живуть на окупованих територіях», — наголосив Петро Порошенко.

Для забезпечення українців, які живуть на окупованих територіях, доступними за цінами товарами Президент відзначив важливість організації роботи спеціалізованих логістично-гуманітарних центрів поблизу пунктів пропуску. Глава держави доручив Секретареві РНБО Олександрові Турчинову найближчими днями провести нараду щодо організації їх роботи.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Чим загрожує картинка з блокпоста

УПЕРШЕ. Відбулося обговорення законопроекту про інформаційний режим в зоні АТО

Наталія ДОЛИНА,
«Урядовий кур'єр»

Як на практиці застосовувати стандарти інформаційної журналістики під час висвітлення подій, пов'язаних із воєнною агресією Росії? Останнім часом це питання дискутує журналістська спільнота. Найбільшу кількість суперечливих думок викликав недавно поданий на розгляд Верховної Ради законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення інформаційного режиму проведення антитерористичної операції».

Документ насправді дуже важливий, адже йдеться про те, що повинен писати і показувати журналіст, який працює в зоні АТО. Відповідальність за порушення доволі суворі: аж до позбавлення волі на строк від шести місяців до чотирьох років.

Заступник міністра інформаційної політики Тетяна Попова під час «круглого столу» заявила, що це введення цензури, яка загрожує істотним зменшенням інформаційних потоків про події в зоні АТО. На її думку, варто знайти інші механізми, які дають змогу врегулювати відносини між військовими і журналістами, скажімо, заборонити видачу прес-карт представникам ЗМІ, які систематично порушують умови

подачі військової інформації.

Виконавчий директор Інституту масової інформації Оксана Романюк вважає визначення в документі занадто розмитими.

— Що таке «поширення ідеології тероризму»? Якщо кореспондент українського каналу їде на окуповану територію зняти сюжет — це підпадає під цю категорію? Хто це визначатиме? — запитує вона.

Експерт Інституту медіаправа Ігор Розкладай зазначив, що серйозна претензія до проекту закону — запровадження норми щодо обов'язкового погодження оперативним штабом Міноборони всіх матеріалів із зони АТО. Тим часом, зазначає він, інформацію про військових і бойові дії поширюють ще й пересічні громадяни, зокрема й через Інтернет.

Представник Світового конгресу українців Сергій Косянчук наголосив, що у разі обмеження інформації із зони АТО може бути зменшено і підтримку України міжнародною спільнотою.

— В умовах гібридної війни інформація теж воює. Коли ми її обмежуємо, то програємо, бо політична і матеріальна допомога залежить від повідомлень, які надходять з України, — заявив він.

Один з авторів законопроекту Дмитро Тимчук наголосив, що розроблення доку-

мента було спричинене поширенням в ЗМІ відомостей, які ставлять під загрозу успішне проведення тих чи тих операцій.

— Фахівцям відомо, що спецслужби більшості країн понад 90% розвідувальної інформації отримують із відкритих джерел. Простий приклад. Телеоператор знімає блокпост сил АТО, а журналіст розповідає, де саме він розташований, скільки військовослужбовців несуть тут службу, яке озброєння мають. Супротивник отримує багато інформації. Наше завдання — унеможливити такий «злив» через представників мас-медіа. Режим секретності — це не українське ноу-хау, а нормальна практика в усіх арміях світу. Чому в країні, яка вже другий рік воює, цього не розуміють? — запитує він.

Нардеп також нагадав, що в Україні вже давно існують закони «Про державну таємницю» та «Про боротьбу з тероризмом». А чимала частка інформації про діяльність ЗСУ, яку надають ЗМІ, порушує ці закони.

— Саме для того, щоб журналісти та блогери чіт-

ко розуміли, яку інформацію можна розкривати, а яку — ні, і було підготовлено цей законопроект, що через банальну необізнаність багатьох експертів опинився під прицілом жорсткої критики. Наш законопроект передбачає можливість для ЗМІ публікувати дані, які однозначно забороняють чинні закони, якщо штаб АТО вважає це можливим, — зауважив автор.

За словами речника АТО Андрія Лисенка, журналісти з міжнародних агентств підтверджують, що працювати у зонах конфліктів можна лише з дозволу прес-центру і в супроводі прес-офіцера військового контингенту.

А, скажімо, в Ізраїлі існує фільтр у вигляді військової цензури. Її правила жорсткі: жодних показів техніки, заборона оприлюднювати кількість жертв серед військових. Крім цього, якщо ракета з Гази долетіла до населеного пункту, то журналістам навіть не дозволяють зняти характер пошкодження, щоб ворог не зміг оцінити точність і координати удару.

Насамкінець. Наша країна не готувалася до війни, тож журналістам, як й військовим, доводиться вчитися в буквальному сенсі на полі бою. Дуже важко провести чітку лінію між об'єктивною інформацією і розкриттям військової таємниці. Але спільними зусиллями ми повинні знайти цей консенсус.

Учасники дискусії наголосили, що експертні обговорення законопроекту триватимуть.

ПРОШУ СЛОВА!

Сумнівний сувенір

Свдокія ТЮТЮННИК,
«Урядовий кур'єр»

Патріотизм буває різним. Одні проливають кров, відстоюючи цілісність держави, другі воліють вимахувати гаслами в безпечному місці. Одні трудяться в поті чола на благо країни, інші розповідають, як можна працювати ще краще. Одні щиро і глибоко шанують усе українське, інші одягають вишиванку на... «нижчеспиння».

Правду кажучи, спочатку сприйняла це як жарт. Думала, що не може бути настільки примітивним менталітет, аби втулити прабабусин орнамент на задне місце. Та ні, це москалі, напевне, вирішили підкинути чергову провокаційну «поганку», щоб познущатися з українського колориту. Можна зрозуміти, коли автівки чи будівлі прикрашають національними візерунками. Але щоб так відверто демонструвати, наскільки народні святині, даруйте, до дупи, нині, коли національна ідея і самосвідомість перестали бути абстрактними поняттями і стали однією з найважливіших вимог життя, це блюзнірство, якого при здоровому глузді не може бути.

І тут, як кажуть, ой. Ось тобі, Савко, й свитка, чи то пак труси — з вишивкою ручної роботи на пікантному місці. А хто захоче побачити всю ту красу на власні очі, ласкаво просимо в Інтернет. Там скільки завгодно світлин із чоловічими «боксерами» і жіночими «етнотрусиками», прикрашеними орнаментом, яким пишалася б будь-яка вишиванка. Купуйте, недорого! «Український сувенір з приколом» називається.

І з чого приколюємося, добродію? Чи не здається вам, що з такими «патріотами» і ворогів не треба? Навіть не сумніваюся, що закордонні туристи із задоволенням ту дивовижну розкупують. Може, навіть не одягають, а тримають у домашніх музеях, гостям показують. І можна здогадатися, що вони думають і говорять про національну гідність українців.

Поза сумнівом, туристичну галузь розвивати нам потрібно. Вона у нас поки що квола та ледача. А могла б встигати набагато більше, моторно заробляючи відчутні прибутки для держави. Тож креативні сувеніри нині як ніколи актуальні. Гостей слід приваблювати чимось незвичайним. Та будь-яка фантазія там, де йдеться про народні символи, має тяжіти до здорового глузду. А то ми докотимося до того, що розмалюємо візерунками із старовинних вишиванок унітази та туалетний папір. Гадаєте, не купуватимуть? А назвемо їх патріотичними виробами, і все як по маслу піде!

Читала, що жартівники-виробники спочатку замислилися над тим, наскільки етичною буде така вишивка на білизні. А потім дійшли висновку, що наші бабусі вишивали нічні сорочки, тому все можна. На те що прикрашати сидниці нікому з наших предків не спало на гадку, сучасні «майстри» запліщують очі. Звісно, нікому не заборониш одягатися за власним смаком. І яке спідне, ніхто не бачить. Хоч із такими екслюзивними перехнябленнями недалеко і до «переформатованого» парадного вишиванок. Чим не привід похвалитися «патріотичною» білизною? Як гадаєте? Все-таки маємо надію, що до цього не дійде. І прислів'я «Немає роду без вироуду» буде не про нас.

Екстрим по-кримськи

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

ЗАСТОРОГА. Ініціативна група «Євромайдан SOS», яка постійно моніторить ситуацію в окупованому Криму, закликає охочих відпочити там цього літа українців про всяк випадок почитати свої сторінки у соцмережах, інформацію в телефонах та комп'ютерах, яку можуть доволі розцінити спецслужби окупованої території. Про це на брифінгу в Українському кризовому медіа-центрі застерегла громадян координатор проєктів Центру громадянських свобод волонтер цієї групи Марія Лисенко.

«Людей, які захочуть відпочити на території окупованого Криму, закликаємо подбати про особисту безпеку заздалегідь. Перед поїздкою слід перевірити свої сторінки у соціальних мережах, телефони і комп'ютери на наявність матеріалів, які окупаційна влада може розцінити як екстремістські чи матеріали, що є інструментом для розпалювання ворожнечі, — зазначила волонтерка. — Рекомендую мати особу на материковій Україні, яка буде постійно з вами на контакті о конкретній годині. І якщо о конкретній годині ви не зателефонували, вона битиме на сполох».

Нині відпочинок у Криму — вид екстремального відпочинку, і правил безпеки слід дотримуватися кожному, повідомляє Укрінформ.

«На території, де фактично немає жодних механізмів захисту ваших прав і свобод, на кожного громадянина України, на кожного українця знайдеться таємний свідок «Стьопа» і потерпілий «беркутівець» із синцем чи подряпиною на лікті. Тому будьте обачними, уважними та обережними. Це не порожні слова», — застерігає фахівець.

ФОТОФАКТ

Фото Миколи ЛАЗАРЕНКА

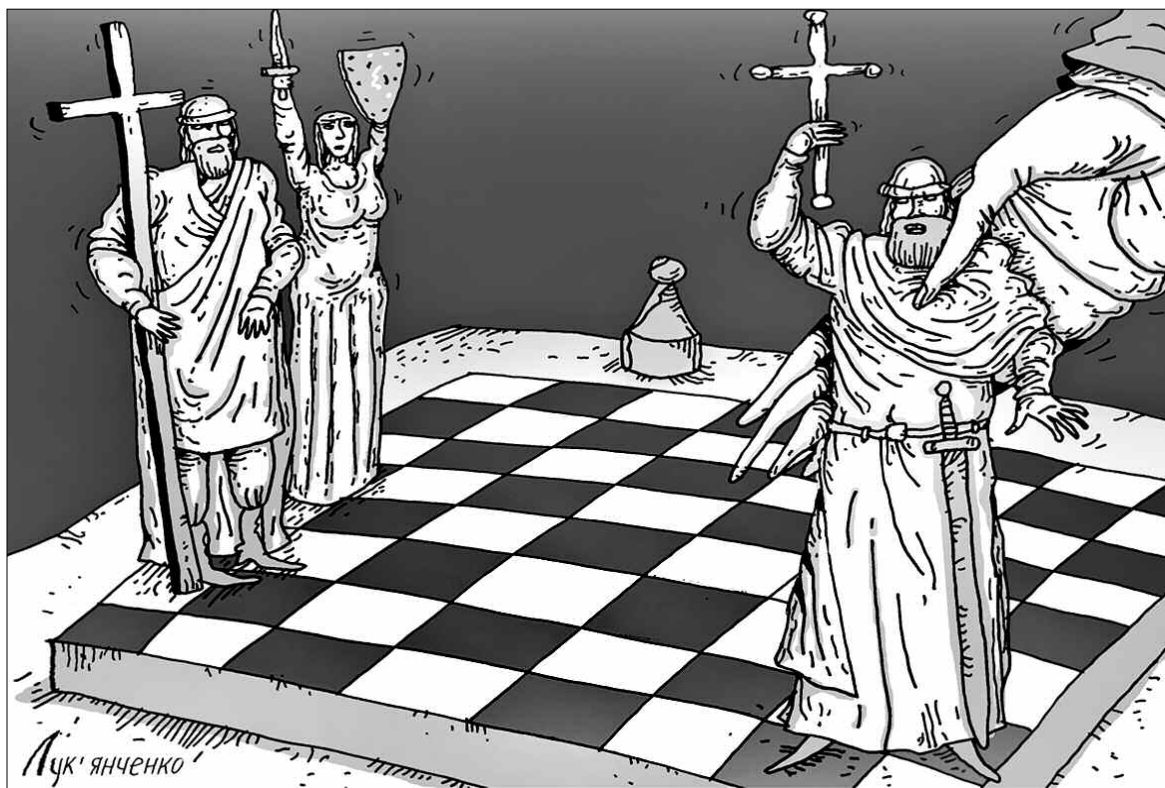
ПАМ'ЯТЬ. Президент Петро Порошенко взяв участь у церемонії відкриття фрески Героя України Сергія Нігояна у київському сквері Героїв Небесної Сотні. Президент подякував відомому митцеві та стріт-арт-художникові з Португалії Алешандру Фарту за графічне панно з портретом Сергія, яке він подарував українській громаді. «Це прекрасне графічне панно. Мене надзвичайно вразили очі Сергія», — висловився Петро Порошенко. Разом із Президентом присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять Сергія Нігояна, його побратимів по Майдану, а також усіх загиблих під час Революції гідності та російської агресії проти України на Донбасі.

Надзвичайний і Повноважний посол Португальської Республіки в Україні Марія Кріштіна Серпа ди Алмейда зазначила, що проєкт — прояв солідарності португальців з українцями, які під час Революції гідності вийшли на вулиці, щоб заявити про своє бажання жити в суспільстві, де шанують принципи демократії.

Сквер Героїв Небесної Сотні облаштовано за громадської ініціативи та завдяки небайдужим громадянам на місці захаращеного будівельного майданчика, який тривалий час було огорожено парканом. Під час Революції гідності паркан активісти використовували для побудови та укріплення барикад, повідомляє прес-служба Президента.

НА ЧАСІ

Кому належить спадок Володимира Великого?

Лариса КОНАРЕВА,
«Урядовий кур'єр»

Цього року у зв'язку з тисячоліттям смерті Володимира Великого до постаті київського князя, який увійшов в історію хрещенням Русі, прикута особлива увага. Президент України Петро Порошенко ще 25 лютого нинішнього року підписав указ «Про вшанування пам'яті князя Київського Володимира Великого — творця середньовічної європейської держави Русі-України», яким передбачено впродовж цього року провести наукові конференції, круглі столи, дискусії, викарбувати пам'ятну монету, виготовити поштові марки і конверти та інші заходи з ушанування визначної історичної постаті.

Росія також планує чимало урочистостей задля відзначення роковин смерті Хрестителя, які із розмахом відбудуться у кількох містах Росії і навіть у сусідніх державах. Завершиться вшанування восени встановленням величного, більшого за київський, бронзового пам'ятника у Москві заввишки 25 метрів і вагою 300 тонн.

Монополії не може бути

Чому ж саме зараз так посилився інтерес до постаті князя? Чому так емоційно відбувається боротьба за історичну спадщину

давньої Русі в Росії та Україні? Як учасник публічної дискусії на цю тему, що відбулася в кінці червня в Національному музеї історії України, я не бачила серед українських істориків ані особливих пристрастей навколо постаті Володимира, ані бажання привласнити його. Навпаки: і кандидат історичних наук фахівець з історії Давньої Русі Андрій Плахонін, і доктор історичних наук професор політології НаУКМА Олексій Гарань, й інші промовці наполягали на тому, що нинішній інтерес до цієї особистості пов'язаний з напругою у російсько-українських відносинах, анексією Криму і війною на Донбасі. Одностайною була й думка про те, що постать Володимира Великого не може належати одному народу. Той факт, що пам'ятники йому стоять у різних країнах, навіть у найвіддаленіших, зокрема в Австралії, свідчить про те, що київського князя, приєднаного до сонму християнських святих, шанують у різних куточках світу. А говорили про Хрестителя Русі у багатьох країнах і за життя, і по смерті.

Під час дискусії Андрій Плахонін наголосив на складнощях в інтерпретації постаті давнього київського правителя через те, що вся історія до Ярослава Мудрого усна, міфологічна, не має письмових джерел. Тому й поширюються легенди про гареми Володимира із сотень жінок у різних посе-

леннях, про замовлений ним залізний «пояс вірності», аби стримувати себе після прийняття хрещення. До речі, як саме відбувалося хрещення, теж достеменно не відомо. Однак роль в історії київського князя дослідниками визначена чітко. За словами Андрія Плахоніна, Володимира можна вважати державотворцем у сучасному розумінні цього поняття, адже він фактично створив державність, на відміну від моделі «державно-військо», яка була поширена за його батька Святослава. На думку науковця, «спадщиною Володимира» можна вважати хрещення Русі та заснування церкви на руських землях. Зрозуміло, що такі історичні особи не можуть належати лише одному якомусь народові.

Підтримали цю думку й інші учасники дискусії. Професор НаУКМА Олексій Гарань зазначив, що «використання» однієї історичної постаті різними народами швидше за все є типовим, ніж винятковим явищем. Саме так відбувається з видатними діячами минулого Карлом Великим, Чингізханом, Тамерланом. До речі, Володимира як засновника християнської традиції цінують католики і шанують як святого. У храмі Святого Петра у Ватикані є портрети святих Ольги і Володимира. Однак у відносинах між Україною та Росією дискусії щодо постаті Володимира Великого фактично перетворились на битву за історичну пам'ять. Вона стала складовою частиною інформаційної війни, яку ведуть зараз на багатьох фронтах одночасно.

Боротьба за корені

Учасники дискусії визнають, що спроби монополізувати князя є і в Росії, і у нас. В українській офіційній історичній науці визнається, що Володимир — наш, а цей період вивчається в курсі історії України. Те ж саме відбувається і в Росії.

Однак перші спроби монополізації спадщини давньої Русі відбувалися ще московськими князями за часів монгольської навали, а далі процес підхопили московські царі. Про це я дізналася із ґрунтовного дослідження провідного наукового спеціаліста відді-

3 ПОГЛЯДУ НАУКИ

Назва Україна існувала в народі ще за часів давньої Русі

Коли історію використовують в інформаційній війні, дуже важливо чітко розуміти терміни і те, що приховано під різними назвами, адже ними іноді маніпулюють, підтягуючи їх під власні теорії та пропагандистські завдання. Пояснення, звідки взялися Велика Русь і Малоросія, коли виникла назва Україна відшукалися у статті дослідника історії, політичної культури та ідеології українського середньовіччя Володимира Рички «Про еволюцію назви «Русь» в етнополітичній історії України», надрукованій ще у 1991 році в Українському науковому журналі.

«Наявні історичні матеріали переконливо свідчать, що ця термінологія штучного або кабінетного походження. Терміни «Велика Русь» і «Мала Русь» з'явилися вперше в актах константинопольського патріархату у XIV ст. Вони позбавлені етнографічного або національного змісту і не відображають значимості чи бодай розмірів двох державно-політичних утворень, що формувалися на північно-східних і південно-західних землях відносно єдиної раніше Київської держави. Причини появи цих термінів треба шукати у політичній ситуації, що склалася після монголо-татарського нашествия на Русь.

Стосовно України доби феодалізму в середньовічних писемних пам'ятках вживалися переважно традиційні назви — «Русь», «Руська земля» або «Руське князівство». Після приєднання частини українських земель до Росії у 1654 році в офіційному діловодстві щодо них використовується назва «Мала Русь» чи «Малоросія». Територіально цей термін охоплював спочатку лише Гетьманщину. Пізніше, після входження до складу Росії Правобережної України, ця назва поширюється на більшу частину українських земель. Отже, поняття «Україна» і «Малоросія» у XVII—XVIII ст. стали накладатися один на одне.

Давнім є і слово «Україна». Вперше цей термін зустрічається на сторінках Київського літопису під 1187 роком. Однак є підстави зараховувати його виникнення до більш раннього часу. В період існування Київської держави або, за кабінетною термінологією, Київської Русі це слово, на наш погляд, відображало її народну назву. Наприкінці XVI—XVII ст. Україною називалися також переважно землі Київщини, Чернігівщини та частини Поділля. Після 1654 року ця назва поступається терміну «Мала Русь». Водночас у народній свідомості вона продовжувала зберігатися, що поширено у фольклорі. Згодом вона набула популярності і в інтелектуальному середовищі. Відтоді назва «Україна» поступово витісняла бюрократичний термін «Малоросія», а з українського лексикону зникає слово «Русь».

лу історії середніх віків і раннього нового часу Інституту історії України НАН України, доктора історичних наук Володимира Рички «Тисячолітній Володимир», оприлюдненого Релігійно-інформаційною службою України, в якому можна знайти багато цікавої інформації про життя і особистість київського князя.

За словами професора Єльського університету Георгія Вернадського (в еміграції), сина засновника Академії наук в Україні Володимира Вернадського, які наводить Володимир Ричка, «московські князі вміли прилежитися до ханів, прикинутися вірними слугами і так майстерно вели справи, що хани їм надали старшинство над іншими і зробили головними збирачами податей. Ординські податі вони вживали на підкупі в Орді, на придбання собі володінь, обмовляли своїх суперників і стали мало-помалу всесильні в Росії».

Відтоді святого Володимира вшановували як прародителя московських правителів, які позиціонували себе як єдиних законних спадкоємців київських князів. Однак Володимир Ричка наводить цікаве свідчення польського хроніста Стрийковського: «А від того Володимира московські царі привласнили собі всю Русь». Отже, в Європі критично ставилися до привласнення давньої історії московськими правителями ще в ті далекі часи. Дослідник стверджує, що політика «збирання Руських земель» як спадщини Святого Володимира вже у XV столітті стала дороговказом для Москви. Вінчали на царство Івана Грозного у XVI столітті вже як спадкоємця Володимира Великого і Володимира

Мономаха. А дипломатичне листування московського царського двору вже тоді свідчить про уявлення, що Київ — «прародителева» вотчина, а цар — володар усього «русського» народу.

Таким чином, із XV століття вшанування Володимира у Московському князівстві набуває рис державно-церковного культу, а у XVIII — суттєво зростає, коли до Росії приєднали Крим, на території якого в давньому Херсонесі й відбулося хрещення Русі. За указом Катерини створили Таврійську область, почалося увічнення пам'яті Володимира, на честь якого споруджували храми, відновлювали давні святі місця.

Зрозуміло, що нинішня анексія Криму дала новий імпульс трохи призабутим московським утіхам — збиранню нових земель, розширенню імперії з ім'ям святого Володимира на устах. Учасники дискусії також обговорили використання «спадщини князя Володимира» у сучасній Росії, в тому числі й активне пропагування сюжету про хрещення Володимира у Херсонесі. До речі, вони зазначили, що таке його використання розпочалося ще до Революції гідності та анексії Криму, зокрема у виступах Володимира Путіна у липні 2013 року.

Учасники дискусії, відповідаючи на запитання присутніх, наголосили, що в інформаційній війні, яка триває з Росією, не потрібно відповідати тією самою зброею, яку застосовує вона. В Росії академічна наука забезпечує ідеологію Путіна, але ж є безліч порядних і нейтральних науковців, які виступали проти окупації Криму, чинять опір режиму, а гуманітарна еміграція набирає обертів.

А ТИМ ЧАСОМ

Замість Росії — Московія?

У Верховній Раді України 3 липня цього року зареєстровано проект закону №2276а про заборону використання історичної назви території України, а саме слів «Русь» і «Росія», і похідних від них як назви чи синоніма Російської Федерації, назви для сучасної території РФ чи будь-якої її частини в офіційних документах органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств і організацій. Автор цього проекту народний депутат Оксана Корчинська від Радикальної партії пропонує перейменувати Росію у Московію.

У пояснювальній записці зазначено, що використання слів «Русь» і «Росія», котрі є історичними назвами території, на якій розташована сучасна Україна, це «одне із проявів недружньої «імперської політики» Російської Федерації до України, агресивне нагадування громадянам України про «тимчасовість» української державності і посягання на державний суверенітет». За використання назви «Росія» до Москві депутат пропонує запровадити кримінальну відповідальність і штраф 1700 гривень.

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Чому мільярди обминають держскарбницю?

СИТУАЦІЯ. Служителі Феміди інколи стають на бік тих, хто зневажає або намагається обійти закон задля власної вигоди

Інна КОРНЕЛЮК
для «Урядового кур'єра»

Нині влада докладас максимум зусиль для залучення інвестицій та пошуку зовнішніх запозичень. Але деякі бізнесмени не проти й надалі мінімізувати, а ще краще — зовсім не платити податки, займатися «кидаловом» і виводити кошти за кордон. А успішно долати перешкоди на шляху до такої «благородної» мети їм допомагають окремі представники суддівського корпусу, які теж не переймаються державними інтересами. Саме про один з таких типових випадків ідеться далі.

Від сумнівних рішень до фальсифікацій

Коли ЗМІ поширюють інформацію про зрив зборів акціонерів якогось підприємства, загал сприймає такі повідомлення байдуже. А дарма. Оскільки аналізуючи детальніше, усвідомлюємо, що блокування зібрань часто завдає збитків інтересам держави, отже й кожного з нас. Це можна продемонструвати і на прикладі подій, які відбуваються впродовж півтора десятиліття у ВАР «Тернопільобленерго».

Якщо поцікавитися цим підприємством, інтернет-пошуковець видає майже однотипні заголовки на кшталт «Збори акціонерів Тернопільобленерго не відбулися» або «...знову не відбулися».

Нагадаємо, зібрання акціонерів тут блокували майже півтора десятиліття, хоч їх проводити слід щороку. А останнім часом — тим більше. Адже відбулися докорінні зміни законодавства щодо акціонерних товариств, після яких Тернопільобленерго та подібні до нього опинилися поза межами законодавчого поля, а їхні керівні органи, менеджмент стали нелегітимними. Проте проведення зборів акціонерів ВАР у Тернополі продовжують блокувати.

Причини такого становища криються, мабуть, і в «результативності» роботи менеджменту підприємства. За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Тернопільобленерго тривалий час працювало, так би мовити, в мінус. Чистий збиток ВАР лише за 2010 рік зріс у 2,2 раза порівняно з 2009-м — до 11,746 мільйона гривень. Багатомільйонні збитки у звітності показувало підприємство й у попередні роки. Як зазначають експерти, аналогічне за розміром Закарпаттябл-

енерго стабільно давало не менш як 15—17 мільйонів доларів щорічного прибутку.

А тепер прикинемо, скільки це становитиме у гривневому еквіваленті, й помножимо хоч би на 10 років «збитковості». У зв'язку з цим виникає запитання: «Чи не приховування справжніх прибутків та мінімізація податків одним з міноритаріїв — головна причина блоку-

«Кругова корупційна порука правоохоронної і суддівської системи — це внутрішній фронт знищення України».

Перший заступник
Голови Верховної Ради
Андрій ПАРУБІЙ

вання зборів? І чи не тому до управління та контролю за діяльністю ВАР не допускають решту акціонерів, зокрема представників держави, яка володіє 51 відсотком акцій, щоб не платити належні їм дивіденди?»

Дивна неупередженість

Як писав автор статті «Для Феміди державні інтереси другорядні?» («Урядовий кур'єр» за 12 червня 2014 року), «ініціатори заборони зборів, очевидно, мали цілком конкретну мету: не допустити можливої зміни керівництва підприємства або його правління, наглядової ради чи розподілу дивідендів та їх ви-

плату акціонерам. Адже 15 років тому один із власників міноритарного пакета акцій, використавши свого часу рейдерські методи та наближеність до тодішнього глави держави, розсадив у керівні крісла своїх представників і фактично замкнув на себе всі фінансові потоки. І йому, звичайно, було не вигідно змінювати звичні схеми на прозорі діяльність підприємства».

Тому акціонери, яким уже давно набридло бути, образно кажучи, посміховищем, вирішили домогтися свого. Загальні збори з дотриманням усіх процедур призначили на 25 вересня 2013 року. Але ті, хто був проти їх проведення, придумали новий трюк. Як повідомили місцеві ЗМІ, близько 9.00 години на пультах служби 102 надійшов анонімний дзвінок із повідомленням про замінування готелю «Галичина». Саме цього дня тут мали розпочатися збори акціонерів Тернопільобленерго, які сукупно володіють 91,1769 відсотка акцій ВАР. Однак спроба зірвати захід не вдалася, і протягом трьох днів тут було розглянуто і прийнято рішення з понад тридцяти питань.

Більшість із них спрямована на виконання імперативних норм законів щодо узгодження діяльності ВАР із нормами законодавства. Рішення з цих питань приймали 99% голосів. Самі ж збори відбувалися за участю представників держави — власника контрольного пакета акцій. І під контролем держави високопосадовців із ФДМУ було обрано головою та секретарем зборів.

Як зазначають юристи з корпоративного права, згідно із Законом України «Про акціонерні товариства», Тернопільобленерго

мало гармонізувати свій статут та положення із новими вимогами законодавства ще понад п'ять років тому. А також до 30 квітня 2011-го перевести всі емітовані акції виключно в бездокументарну, тобто електронну форму. Інакше будь-які операції акціонерів з належними їм цінними паперами ставали неможливими. Тому рішення зборів, які тривали протягом 25—28 вересня 2013 року, унормували всі спірні моменти і відкривали шлях до нормалізації роботи ВАР.

Але дуже швидко цей шлях було перегороджено, так би мовити, залізобетонними блоками. Їх роль відвели Господарському суду Тернопільської області. Бо не мину-

«Чи не приховування справжніх прибутків та мінімізація податків одним з міноритаріїв — головна причина блокування зборів? І чи не тому до управління та контролю за діяльністю ВАР не допускають решту акціонерів, зокрема представників держави, яка володіє 51 відсотком акцій, щоб не платити належні їм дивіденди?»

ло й кількох днів після завершення зборів акціонерів, як суддя Господарського суду Тернопільської області Надія Охотницька взяла до розгляду позовну заяву акціонера Гани Єгіян. Позивачка просила суд визнати не дійсними всі рішення загальних зборів акціонерів. Мотивувала це порушенням її законних прав акціонера. Мовляв, не змогла взяти участь у зборах. Хоч зазначимо, що ніхто не забороняв їй прибути на цей захід, який тривав три дні.

Суд, як відомо, будь-яку справу має розглядати неупереджено, з урахуванням усіх обставин, доказів сторін. Якщо ж взяти до уваги, що рішення зборів були спрямовані на захист прав усіх акціонерів, серед них і пані Єгіян, то позиція її не зовсім умотивована. Адже не зверталася вона до суду по захист своїх прав у зв'язку з тим, що загальних зборів не було майже півтора десятиліття, внаслідок чого дивідендів на свої акції вона не отримувала. Не вимагала також, наприклад, щоб діяльність ВАР було гармонізовано з вимогами чинного законодавства тощо.

Тому, як писав «Урядовий кур'єр» у згаданій статті, цілком можливо, що проти виконання рі-

шеш акцій, будь-якого впливу на діяльність ВАР «Тернопільобленерго». Заборона виконувати рішення загальних зборів також істотно порушила корпоративні права всіх інших акціонерів товариства.

Юристи, з якими довелися спілкуватися із приводу цього рішення, звертають увагу, що під час його винесення представниця Феміди не взяла до уваги відповідну постанову пленуму Вищого господарського суду, в якій подано чітке визначення підстав для визнання недійсними рішень загальних зборів акціонерів. У постанові також зазначено, що «при вирішенні спорів про визнання недійсними рішень загальних зборів господарського товариства з підстав недопущення до участі в них акціонерів (учасників) товариства, судам необхідно з'ясувати, чи могла їх відсутність (або наявність) істотно вплинути на прийняття рішення, яке оскаржується».

Тож якщо врахувати, що пані Єгіян володіє менш ніж 0,005 відсотка акцій, а ті, хто брав участь і майже стовідсотково голосував за внесені в порядок денний питання, — власники 91,1769% акцій, то про можливість позивачки істотно вплинути на прийняття рішень зборів, мабуть, говорити не доводиться.

Однак подальший розвиток подій засвідчив, що ті, хто півтора десятиліття фактично блокує гармонізацію діяльності Тернопільобленерго з вимогами чинного законодавства, мають підтримку не лише тернопільської Феміди. Так, 30 березня цього року Львівський апеляційний господарський суд у складі головуючого судді Оксани Зварич та двох суддів розглянув апеляційні скарги Фонду держмайна та інших акціонерів на згадане рішення Господарського суду Тернопільської області. Він постановив рішення представників тернопільської Феміди... залишити без змін, апеляційні скарги — без задоволення.

Те, що від цього програє держава, яка, маючи контрольний пакет акцій, позбавлена впливу та контролю за діяльністю ВАР «Тернопільобленерго», вочевидь, нікого не турбує. У зв'язку з цим чомусь спливає в пам'яті нещодавній вислів першого заступника Голови Верховної Ради Андрія Парубія, який він залишив у Фейсбуці: «Кругова корупційна порука правоохоронної і суддівської системи — це внутрішній фронт знищення України».

СУБОТНІ ЗУСТРІЧІ

Письменник Андрій Курков: «Українська історія стала в Європі медійним хітом»

ДОСЬЄ «УК»

Андрій КУРКОВ. Народився 1961 року в селі Будогощ Ленінградської області (Росія). Закінчив Київський педагогічний інститут іноземних мов та школу перекладачів японської мови. 2012 року отримав відзнаку «Золотий письменник України». Найвідоміший на Заході український письменник, автор понад двох десятків творів, перекладених 34 мовами. За його сценаріями знято понад 20 фільмів.

У Російській Федерації його книжки прибрали із книгарень 2004—2006 років, а з 2008-го не продають і не видають. Мабуть, дмухнуло холодом із країни-сусідки у бік Куркова через його критику під час Помаранчевої революції втручання Росії у вибори в Україні. Андрій Курков — лауреат міжнародних літературних премій. Він єдиний автор із країн пострадянського простору, чий книжки потрапили в топ-десятку європейських бестселерів. Сам письменник каже: «Я просто займаюся улюбленою справою — це, напевно, і є найбільший успіх у житті».

Фото надане автором

З Андрієм Курковим випала нагода поспілкуватися під час бурхливих презентацій за кордоном його книжки «Щоденник Майдану», що розкаже про життя в період окупації Криму і після цих подій. Видання вже побачило світ німецькою, французькою, англійською, італійською, естонською, російською мовами, а ще заговорить польською, литовською, японською. Так Андрій Курков розповідає іноземцям правду про події в Україні. А на запитання цього інтерв'ю письменник відповідав у Словенії, де не тільки презентував «Щоденник», а й зустрівся із президентом цієї країни. «Говорили, звичайно, про Україну, але пан президент не дав жодного оцінювального коментаря. Я пояснив йому, як бачу ситуацію», — написав нам Курков.

«УК» розпитав відомого письменника про культурне сприйняття України європейцями, зміну нашої реальності, мазохізм українців та іншу українську літературу. Цікаво? Тоді читайте далі.

УК Якою була реакція слухачів під час презентацій «Щоденника Майдану» в європейських країнах?

— Різною. Рік тому часто ставили запитання, за якими можна було зрозуміти, що люди беруть інформацію тільки з російських джерел. Тепер це трапляється рідко. Були й провокації. Якось у Берліні у книгарні одна колишня громадянка СРСР, що давно стала громадянкою Німеччини, намагалася зірвати мій виступ і оголошувала всім присутнім, що все, що я говорю, — брехня, насправді Україну

захопили фашисти. Зрештою самі німці вивели її з книжкового магазину. Коли тільки почав іздити із презентаціями, бували і пікети перед книгарнями, де я виступав. Однак поступово людей, які вважали, що в Україні — фашистська влада, стало дедалі менше, і якщо хтось і намагався зірвати мої виступи, то це були колишні жителі Радянського Союзу, Росії, які переїхали до Німеччини, Франції.

Загалом багато європейців, цікавлячись ситуацією в Україні, не можуть отримати достатньо інформації навіть з об'єктивних газет, бо такі видання дають журналістам обмежену кількість слів, щоб розказати про події. Але багато в цьому плані працюють звичайні люди, гас-тарбайтери. Я з ними зустрічаюся і з задоволенням спілкуюся, бачу, скільки вони роблять для прояснення ситуації. Це не письменники, не журналісти. А ось я знаю одного хлопця-кухара, родом із міста Дубна, а нині живе в Бордо. Він влаштовує конференції для французів, присвячені українській ситуації. Наприклад, у Барселоні компанія українців бореться із суспільною думкою про нашу країну. Особливо активна молодь, вона об'єднується в різних регіонах.

УК Як часто ви зустрічаєте людей, які вірять кремлівській пропаганді?

— Рідше, ніж раніше. Раніше досить часто зустрічав. Але тут треба розуміти, що всі європейці, які не люблять Америку, люблять Росію і Путіна як головних ворогів США. Вони й вірять кремлівській пропаганді.

УК На ваш погляд, як змінилося культурне сприйняття України та Росії європейцями за останні півтора року?

— Не треба обманювати себе: українська культура залишається маловідомою, але українська історія стала медійним хітом. Російська класична культура не постраждала, а сучасна, природно, стала менш затребуваною. Навіть книжки нових сучасних російських письменників європейці не хочуть видавати. Вперше торік чи позаторік німецькою мовою переклали більше авторів з України, ніж із Росії, хоч порівнювати кількість письменників у нас немає жодного сенсу.

Харківський масив. Там щокілька кілометрів край дороги стояла група 30—40 осіб з дубцями — патрулі, які охороняли свої будинки й вулиці. Вони виходили на середину дороги і вдивлялися в кожну машину. Я був сам, тому мене не зупинили, але за мною їхало авто з пасажирами, яке зупинили, щоб перевірити: хто, звідки і навіщо?

УК Які, на вашу думку, найважливіші позитивні та негативні наслідки Євромайдану?

— Консолідація нації, унікальні приклади самопожертви і самоорганізованості. Негативні? Жертви, кров, окупація Криму тощо. Але іншого шляху зали-

чу проблем у тому, що діти будують блокпости та імітують новини й реальність. Головне, щоб держава не пішла у дітей на повідку і не ввела військові ігри у шкільну програму.

УК Ви погоджуєтесь з тим, що українці у виборі влади трохи мазохісти?

— Нещодавно оприлюднено моє велике інтерв'ю у французькій газеті «Ліберасьон», де тільки в одному абзаці я говорив про дві українські традиції, що вплинули на ментальність і поведінку: анархізм і мазохізм. Так, ми — узагальною, звичайно, — любимо скаржитися. Деякі політики нав'язують нам синдром народу-жертви. Але при цьому ми змінюємося. Коли важко було уявити, що український народ може легко зібратися разом, щоб вимагати змін у системі, але тепер це повторювана реальність.

УК Ви говорили, що українізацію потрібно проводити не політичними, а культурними методами. А якщо конкретніше?

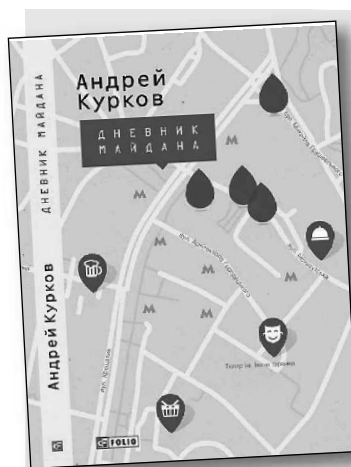
— Конкретніше напишу, якщо мене запитують офіційні люди. Я вже багато разів відповідав на схожі запитання, однак у справу моєї відповіді не пішли.

УК Ви висловлювали думку про те, що до кінця 2015 року «ми увійдемо у фазу іншої української літератури». Якими будуть її найяскравіші риси?

— Вона стане жорсткою і войовничою, хоч до цього була м'якою, пухнастою й аполітичною. Але як довго триватиме ця фаза — залежить від ставлення держави до літературного процесу. Якщо держава захоче зробити так, як у Росії, тобто щоб література працювала на виховання патріотизму, то придумують стимули для войовничої й соціальної літератури. Не хоче держава — література поступово повернеться в майже минуле русло, хіба що ми тепер більше звикли до крові, тому й крові в книжках буде більше. Втім, раніше крові в українській літературі майже не було, за винятком Олеси Ульяненки і ще кількох авторів.

PS Підписуючи мені книжку, на титулі «Щоденника Майдану» Андрій Курков зазначив: «З побажанням щастя та добра». Чого і вам бажаємо!

Дарина ФІАЛКО
для «Урядового кур'єра»

«Цей рік змінив життя кожного з нас, змінив пріоритети і плани, наші політичні симпатії та антипатії, відкоригував наші надії та мрії, нашу з вами реальність. Попереду — не найпростіші часи. Але нам треба пережити всі підготовані випробування, зберігши при цьому і гуманізм, і людяність, і вміння тверезо оцінювати те, що відбувається. У цей час ми повинні ще більше любити наших близьких, наші сім'ї, ще більше поважати наших родичів і ще частіше говорити з нашими дітьми та внуками. Ми — і учасники, і свідки цих подій, а отже, на нас ще й лягає додаткова відповідальність. Ми з вами стаємо носіями тієї реальності, яка стає дуже швидко важливою частиною новітньої історії України... Спробуйте записати свої думки, почуття і своє життя в цей непростий період, щоби залишити нащадкам свій особистий щоденник. Це не тільки допоможе їм потім краще зрозуміти події в країні, але й покаже, наскільки сильно нещодавнє минуле впливає на найближче майбутнє».

Андрій КУРКОВ, «Щоденник Майдану»

УК В одному з інтерв'ю ви розповідали, що невеликі групи людей з європейських країн надсилали вам запит і ви проводили для них екскурсії Києвом. А останнім часом такий інтерес до серця України є?

— Таких екскурсій в останні два роки не було. Приїжджали поодинокі літературні туристи, яких я водив Києвом, але не групи.

УК Які найяскравіші кадри вашого перебування на Євромайдані? Адже ви не тільки документували те, що відбувається, а й жили поблизу епіцентру подій.

— У мене в пам'яті залишилося багато епізодів життя Майдану, і виокремлювати той чи той у спеціальну течку не буду. Найтривожніша картинка була така: вночі з 22 на 23 лютого я їздив на машині містом і заїхав на

шитися незалежною і самою собою, схоже, в Україні не було.

УК Існує думка, що Революція гідності не виправдала себе. Що думаєте з цього приводу?

— Запитайте мене про це через два роки.

УК Якось ви розповідали, що під час перебування на Житомирщині ваш молодший син разом із друзями побудував блокпост і перевіряв документи в перехожих, — це була така гра. І подібні «дитячі» ігри нині справді популярні. На ваш погляд, це нормально, що переломні події в Україні саме так змінюють нашу реальність?

— Я народився в 1961 році, 16 років після Другої світової, і ми теж грали у війну, і ця гра була інституціолізована: кожна школа грала в масову військово-патріотичну гру «Зірниця». Не ба-

Фото з сайту hromadske.volyn.ua

Кожна книжка Андрія Куркова — подія в літературному житті

ЛЮДИ І ЧАС

40-РІЧЧЯ КОСМІЧНОГО ПОЛЬОТУ «СОЮЗ-АПОЛЛОН»

Пролог протистояння

СИМВОЛ. Спільний політ радянських космонавтів і американських астронавтів став найвищим досягненням часів політики розрядки, коли в СРСР нарешті усвідомили, що, крім танків і ракет для армії, громадянам не зайвий достойний рівень життя.

Однак біда Росії в тому, що тут постійно плутають «перезавантаження» з «перевантаженням», толерантність розцінюють як слабкість, а власну позицію вважають єдино правильною, що неминуче обертається бідною насамоперед для самого російського народу. Бо після спільного польоту настав Афганістан.

Політ за програмою «Союз-Аполлон», що мав відкрити дорогу розрядці, став прологом протистояння, спровокованого введенням радянських військ в Афганістан

70-РІЧЧЯ ЗАГИБЕЛІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА

Гірка чаша за любов до Вітчизни

ПАРАЛЕЛІ. Нині повернуто із забуття і об'єктивно оцінено заслуги Карпатської України, захисники якої першими в Європі стали до збройного опору нацистській агресії. Натомість, на жаль, надто живучим залишається міф радянських ідеологів про нібито колабораціонізм і прогітлерівську орієнтацію Августина Волошина — президента Української держави, створеної після фактичного розпаду Чехословаччини.

Перш ніж говорити про події 1939 року, варто замислитися, чому саме 65-річному священникові земляки довірили важкий обов'язок очолити їхні відчайдушні зусилля в обстоюванні права на державність.

Мало хто знає, що Волошин здобув духовну і світську освіту, закінчивши фізико-математичний факультет Вищої педагогічної школи у Будапешті. «Темний уніатський піп», як відгукувалися про нього за радянських часів, вільно володів не лише рідною українською, а й російською, німецькою, угорською, чеською, словацькою, сербською мовами та обов'язковою для священників латинню. Замість кар'єри щирий патріот віддавав увесь вільний час виданню єдиної у 1903—1918 роках на закарпатських землях української газети «Наука» і створенню підручників з вивчення «малоруської» мови.

У Першу світову війну, коли мадярські шовіністи порушили питання про переведення друку українських церковних книг з кирилиці на латиницю, саме Августин Волошин на нараді в Будапешті першим заявив, що «навіть москалі залишили полякам їхню азбуку. У нашої держави євреї, серби, румуни і цигани уживають свої абетки. Однак «патріоти» обрали саме нас, щоб примусити прийняти негідний алфавіт». У результаті право на кирилицю відстояли, що стало величезним внеском у протидію політиці асиміляції українців Закарпаття.

Обрання президентом Карпатської України Августина Волошина стало визнанням його заслуг перед закарпатцями

За часів входження краю до Чехословаччини Волошин став одним із засновників місцевої «Просвіти» та її активним діячем. Під егідою товариства діяли 235 бібліотек, книгарень, хат-читалень, 146 театральних гуртків, 96 хороших колективів, 48 спортивних осередків, а репертуар створеного в Ужгороді українського театру за 1921—1939 роки налічував 289 найменувань вистав, чимало з яких належать перу Августина Волошина. Серед них і суто просвітницькі «Без Бога ні до порога», й історичні «Марійка Верховинка», «Князь Лаборець» та твори про повсякденне життя закарпатців. Промовисто, що п'єсу драматурга-аматора «Сон Срібної землі» у чеському перекладі ставили навіть провідні театри Праги.

Отож, проголошення в 1939 році незалежності Карпатської України великою мірою стало результатом подвижницької праці Волошина, а його обрання президентом новоствореної держави — визнанням внеску патріота-українця у становлення національної самосвідомості земляків.

На жаль, в умовах прямої збройної агресії Угорщини, влада в якій належала фашистському режиму адмірала Хорти, в закарпатців не було іншого виходу, як шукати захисту і підтримки в сусідів, найближчим із яких після окупації Чехії стала Німеччина. Та звинувачувати за це Волошина у колабораціонізмі підстав значне менше, ніж Сталіна й СРСР — за підписання пакту Молотова — Ріббентропа та пряму участь у спільному з нацистами перекроюванні кордонів у Європі.

Августин Волошин ніколи не був радянським підданним, що, однак, не завадило сталінським спецслужбам заарештувати його 15 травня 1945 року в Празі та доставити до Лефортовської тюрми Москви. Тут 71-річного в'язня фактично замордували голодом: хвороба шлунка не давала змоги вживати тюремну банду, а іншої їжі не було.

У нинішній Росії проливають сльози і вшановують на найвищому рівні колишніх білогвардійських генералів, які в роки Другої світової війни зі зброєю у руках воювали на боці Гітлера і після Перемоги їх справедливо покарали за це. Однак не прийнято згадувати ні про мученицьку долю Августина Волошина, ні про членів «буржуазних» урядів Литви, Латвії й Естонії, які 1940 року після радянської окупації цих країн опинилися у тюрмах СРСР. Президент Латвії Улманіс 1942 року загинув у в'язниці Красноводська так само, як очільник Карпатської України, не дочекавшись навіть подоби суду. Президент Естонії Пятс закінчив земну дорогу в радянській психікарні. Суд над рештою балтійських урядовців та членами їхніх сімей відбувся аж у 1952 році. Вирок був однотипний: по 25 років ув'язнення за «антирадянську діяльність», що спонукає до малоприємних аналогій зі «злочинцями» українки Надії Савченко.

20-РІЧЧЯ ПОХОВАННЯ ПАТРІАРХА ВОЛОДИМИРА (РОМАНЮКА)

Незасвоєні уроки першої крові

ПАМ'ЯТЬ. Можна сперечатися щодо канонічності православних церков та причин розколу між ними. Однак лише не патріот України заперечуватиме вагомий особистий внесок політв'язня і правозахисника Василя Романюка у становлення незалежності нашої держави, в якій йому судилося стати другим в історії патріархом Української православної церкви Київського патріархату. За релігійними канонами, хоронити особу такого високого сану на мирському цвинтарі неприпустимо, адже до атеїстичних радянських часів навіть парафіяльних священників ховали тільки на прицерковних кладовищах.

Отож після несподіваної смерті 14 липня 1995 року патріарха Володимира відразу постало питання про місце його поховання. Територія кафедрального Володимирського собору в Києві через близькість підземних переходів та інженерних комунікацій для цього не підходила, а запропонований владою як компроміс Видубицький монастир невдовзі відпав через бюрократичну тяганину із погодженням дозволу. Тож єдиним варіантом залишилася центральна алея Байкового кладовища, що порівняно із зручностями відмовою номінально української влади у визнанні духовного сану патріарха Володимира зокрема та церковного статусу УПЦ КП загалом.

Не дивно, що по завершенні поминальної відправи у Володимирському соборі багатотисячна жалобна процесія рушила не до світського цвинтаря, а до Святої Софії, ворота якої виявилися зачиненими. Тим часом небесне світило невблаганно хилилося до обр'ю, змушуючи тих, хто проводжав патріарха в останню дорогу, прийняти хоч якесь рішення, адже за православною традицією хоронити небіжчика після заходу сонця не можна.

Кроком відчаю стало довідання ями для покійника просто перед брамою, що

Навіть після 17 років таборів і тюрем у душі патріарха не забракло християнської любові, щоб нести слово правди і віри атеїстам і фарисеям

закривала вхід на територію храму. Однак коли труну вже стали опускати в могилу, ворота несподівано розчахнулися і з криком «Бей хаклов!» на безборонних людей накинулися бійці ЗМOPу (загону міліції особливого призначення) і «Беркута». Учасників жалобної процесії лупцювали штатними гумовими палицями, деревками кинутих під ноги державних прапорів і церковних хоругв. Лише за офіційними даними, у лікарні потрапили 36 цивіль-

них осіб, троє з яких — у дуже важкому стані. Вперше в новітній історії України було пролито людську кров. І навіть не під час розгону акції протесту, а похорону, на що не наважився навіть Сталін, коли у Львові проводжали в останню путь митрополита Шептицького.

Юристи одностайні в думці, що спровоковані самою владою події в Києві 18 липня 1995 року можна кваліфікувати як порушення громадського порядку, однак не як масові безпорядки, що дало підстави кинути ЗМOP і «Беркут» на розгін людей, більшість серед яких були священнослужителі, жінки, діти. Однак кривавих «орлів Кравченка», який на той час очолював МВС, найвищі посадові особи держави взяли під захист. Офіційний вердикт озвучив тодішній керівник київських правоохоронців генерал Микола Піддубний:

«Працівники міліції діяли в межах закону. «Беркуту» не потрібно команди. Його бійці самі знають, як діяти в екстремальних ситуаціях».

Прикро це визнавати, але якщо тоді в українців вистачило розуму й мужності на Революцію гідності, ми вже жили б у зовсім іншій Україні — без злочинців у формі правоохоронців і бандитів у владі, без фарисейства у церквах і скверни в душах, чого так прагнув покійний патріарх Володимир.

Забувши про «чорний вівторок», ми спровокували його повторення у неймовірно трагічніших масштабах

ВІДКРИТТЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР У МОСКВІ

«Олімпіада наша», а на ділі — повна Раша

СПОРТ. За кількістю «золота», здобутого радянськими олімпійцями, московські змагання стали найбільш урожайними: 80 медалей із 204 комплектів, за які боролись окремі атлети і команди. Ще 47 найвищих нагород здобули спортсмени Німецької Демократичної Республіки.

Такий триумф зумовлений не стільки досягнутими результатами, скільки відсутністю достойних суперників: 65 країн бойкотували Олімпі-

аду-80 на знак протесту проти агресії СРСР в Афганістані. Спортсмени ще 14-ти країн приїхали до Москви на індивідуальній основі, виступаючи під прапорами національних олімпійських комітетів, а не своїх країн. Західна Європа була представлена лише п'ятьма повноцінними делегаціями: Фінляндії, Греції, Австрії, Мальти і Швеції.

Тож сльоза олімпійського ведмедика на закритті ігор у Москві стала цілком обгрунто-

ваною: такої ганьби міжнародний спортивний рух не знав із 1936 року, коли нацистська Німеччина приймала олімпійців у Берліні, а через кілька років розв'язала світову війну. На жаль, імовірно, що долю берлінського прологу може повторити сочинська зимова Олімпіада, бо складається прикре враження, що світ призабув: доморощених фігурерів треба не умиряти поступками, а втихомирювати спільними зусиллями.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

ФОТОФАКТ

КАРПАТИ ЄДНАЮТЬ ВОЛОНТЕРІВ. Всеукраїнський з'їзд волонтерів відбувся днями на Прикарпатті. За підтримки місцевої влади представники громадських організацій та молодіжних рухів, відомі виконавці, спортсмени, громадські діячі, здійснили сходження на гору Піп Іван Чорногірський (2026 м), щоб спільно виконати Гімн України. Під звуки трембіти, скрипки, цимбала і сопілки понад сотня учасників заспівали його на такій висоті вперше. Крім того, організатори акції біля стін астрономічної обсерваторії встановили плакат зі словом «МІР», на тлі якого спор-

тсмени-воркайти встановили рекорд з виконання фізичних вправ на гімнастичних брусах. Для глядачів також провели майстер-класи з калістеніки — комплексу вправ, які виконують, використовуючи виключно власну вагу тіла з метою розвинути силу. Спортсмени, серед яких, окрім українців, були й поляки, представили не лише заплановані вправи, а й здивували довільною програмою. У фрістайлі зокрема поєднали гімнастичні та силові прийоми — підтягування на одній руці та підтягування на брусах.

Хорова дивовижа «Ореї»

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»

ГАСТРОЛІ. Аби зарядити тернополян позитивом, красою хорового співу аж до нового концертного сезону, у файне місто вже вкотре останніми роками приїхала із Житомира академічна хорова капела «Орея». Її виступ знову відбувся на сцені Тернопільської обласної філармонії. Наступного року «Орея» відзначить своє 30-річчя. Створив її та незмінно керує й диригує заслужений діяч мистецтв України Олександр Вацек. Колектив відвідав Тернопіль одразу ж після конкурсно-фестивального зарубіжного турне. Під час таких поїздок позамагався з камерними хорами багатьох країн світу в німецькому місті Маркто-

бердорф, у «Гран-прі Європи» (Франція), виступив на мистецькому святі в Швейцарії. З тернопільської філармонійної сцени Олександр Вацек більше ділився враженнями від «фестивалю фестивалів», престижного конкурсу в баварському Марктобердорфі. Тут «Орея» гідно представила Україну — посіла третє місце, поступившись хіба хорам з Південної Кореї та США. Проте німецькій публіці найбільше сподобалася саме житомирська «Орея», тож з радістю віддала українцям приз глядацьких симпатій. Як висловлювали власну прихильність, уподобання, теплі почуття «Ореї» тернопільські глядачі, годі й говорити: звучали оплески, часто бурхливі, лунало «Браво» та «Молодці!». Олек-

сандр Вацек на завершення навіть зронить від усієї душі: «Дякую тобі, Боже, за цей концерт, за цю широкую публіку». Хіба могло бути інакше! Адже капела вже давно зламала усталені, звичні норми виконання хорового співу. Це не просто дивовижне, досконале виконання, а й рух, динаміка, демонстрування, коротке театралізоване дійство, емоції через край. Програму концерту в місті над Серетом житомирцям довелось, як-то кажуть, ламати на ходу. Адже цього дня на Тернопільщині оголосили жалобу за полеглим у зоні проведення АТО воїном, країнином Андрієм Тимошук. Хвилиною мовчання вшанували пам'ять усіх загиблих на східному фронті. У багатьох глядачів котилися

сльози з очей, коли звучав рекевієм за українськими Героями теперішньої доби «Пливе кача по тисині». Примітно, що солістом був художній керівник і диригент «Ореї» Олександр Вацек. А ще капела запропонувала публіці коляди, щедрівки, чимало духовних і журливих пісень. Піднесла й дарунок — виконала, так би мовити, репресований музичний перлини Станіслава Людкевича, Євгена Станковича, Володимира Якимця, Мирослава Скорика, інших українських композиторів. Широко представили й пісенну палітру багатьох народів світу.

Лицарство передається у спадок

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

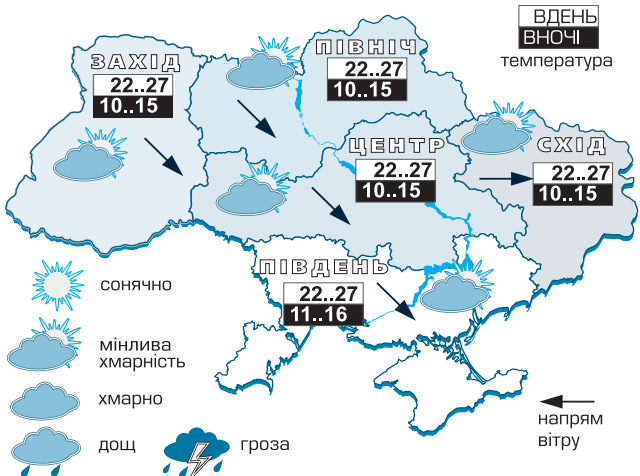
РЕКОНСТРУКЦІЯ. Фестиваль історичної реконструкції «Стара фортеця. Подорож крізь століття» відбувся нещодавно в Тростянці на Сумщині. На території пам'ятки XVIII століття — Круглого двору — зібралися понад 150 учасників із Сум, Києва, Харкова, Одеси, Дніпропетровська, Запоріжжя та інших міст України. Вони демонстрували фізичну силу, витривалість, уміння володіти мечем, іншою зброєю наших предків. Учасники змагалися як у гуртових, так і в особистих поєдинках. Особливо напружено видалася бо-

Виросту — неодмінно стану воїном

ротьба за прапор, двобій 21х21, коли на ристалищі зішлись 42 лицарі в древніх обладунках. Перед глядачами і учасниками виступили вихованці Дніпропетровської школи козацького гарту, численні музичні гурти. Працювали понад 60 торговельних точок, де продавали вироби майстрів народних ремесел. Як підсумував організатор «Старої фортеці» Тростянецький міський голова Юрій Бова, переконливо доведено: сьогоднішні бійці продовжують естафету предків, доводячи свою відданість рідній землі і готовність боронити її зі зброєю в руках. І їм є з кого брати пиклад.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 12 ЛИПНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+10+15	+22 +27	Черкаська	+10 +15	+22 +27
Житомирська	+9+14	+22 +27	Кіровоградська	+10 +15	+22 +27
Чернігівська	+10+15	+19 +24	Полтавська	+10 +15	+21 +26
Сумська	+10+15	+18 +23	Дніпропетровська	+10 +15	+22 +27
Закарпатська	+10+15	+22 +27	Одеська	+12 +17	+22 +27
Рівненська	+10+15	+22 +27	Миколаївська	+11 +16	+22 +27
Львівська	+9+14	+21 +26	Херсонська	+11 +16	+22 +27
Івано-Франківська	+9+14	+19 +24	Запорізька	+11 +16	+22 +27
Волинська	+10+15	+22 +27	Харківська	+10 +15	+20 +25
Хмельницька	+10+15	+22 +27	Донецька	+11 +16	+22 +27
Чернівецька	+8+13	+20 +25	Луганська	+10 +15	+22 +27
Тернопільська	+10+15	+22 +27	Крим	+12 +17	+22 +27
Вінницька	+10+15	+22 +27	Київ	+13 +15	+23 +25

Укргідрометцентр

Джентльмен невдачі

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

НЕ ВКРАДИ! На які тільки вчинки не штовхає прагнення до легкого наживи! Можна диву даватися, на що розраховував 44-річний чоловік, який раніше вже відповідав перед судом за скоєну крадіжку, коли задумував злочин! Може, уявив себе героєм американського трилера, таким собі джентльменом удачі? Удача, однак, і цього разу відвернулася від крадія. Заздалегідь намітивши об'єкт злочину, а це був супермаркет, що по вулиці Гагаріна у Тальному на Черкащині, наш «герой» обрав для операції нічну годину з п'ятниці на суботу. Розрахунок був простий: охоронці, можливо, в цей час дрімають. Цікаво, що магазин пропонує жителям міста товари в широкому асортименті — від лопат до ювелірних прикрас. Але лопати, зрозуміло, як і інші побутові товари, зовсім не привабили нічного гостя. Він вибив вікно з тильного боку будівлі, проник у приміщення і, сподіваючись добряче пожитися, розтрощив вітрину з коштовностями та почав вибирати прикраси. Одну з каблучок навіть на палець приміряв — чи мовляв, круто? Однак охоронна сигналізація магазину в цей час уже сповіщала на пульта централізованого спостереження Державної служби охорони про несанкціонований доступ до приміщення. На сигнал тривоги наряд групи затримання Тальнівського міжрайонного відділення УДСО відреагував миттєво. Через півтори хвилини правоохоронці вже прибули на місце події та почали «відпрацьовувати» об'єкт за всіма правилами. Злодій же, почувши, що в магазині з'явилася група затримання, намагався заховатися серед побутової техніки. Спробував, було, в холодильник забратися, але там виявилось затісно. Тоді принишк за холодильником, у вкраденому блейзері та зі срібною каблучкою на пальці. Більше вкрати не встиг — завадили правоохоронці. Нині за даним фактом злодій дає свідчення в Тальнівському райвідділі міліції УМВС України в Черкаській області. Триває слідство.

ОГОЛОШЕННЯ

Галицький районний суд Івано-Франківської області повідомляє Щербанюка Любомира Васильовича, 28.01.1985 р.н., останнє відоме місце проживання якого: с. Більшівці Галицького району, що 15 липня 2015 року о 09 годині 00 хвилин у приміщенні Галицького районного суду за адресою: м. Галич, вул. Караймська, 10, відбувся розгляд цивільної справи за позовом ПАТ «Дельта Банк» до Щербанюка Любомира Васильовича про стягнення заборгованості. У разі неявки відповідача Щербанюка Любомира Васильовича в судові засідання справу буде розглянуто у його відсутності.

Суддя Юсип І. М.